

PORT
PAYÉ
HELLAS

'Ελεύθερη πληροφόρηση

ΔΕΛΤΙΟ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ: 'Ο Μητροπολίτης 'Αττικής και Μεγαρίδος ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ

'Αριθμός φύλλου 239

16 'Οκτωβρίου 2008

'Η «άνια» τῆς εὐμάρειας

Κοινά διαφημιστικά σπότις σ' ὄλες τίς γωνιές τοῦ παγκοσμιοποιημένου πλανήτη μας καί κοινά ἀκούσματα ὄλων τῶν κατοίκων τῆς αἰματοβαμμένης γῆς μας, πασκίζουν νά πείσουν τίς αἰσθήσεις μας, ὅτι ἡ «εὐμάρεια», τό ὄραμα καί ἡ δίψα τῶν αἰώνων, εἶναι πιά χειροπιαστή πραγματικότητα. 'Απλώνεται, ὀλοένα καί εὐρύτερα, ὀλοκληρώνεται μέ ταχύ ρυθμό καί μεταβολίζει τό βαρύ μόχθο καί τόν «ἰδρώτα τοῦ προσώπου» σέ ἄρωμα καί δροσιά εὐτυχίας. 'Η ἐπιδέξια ἀξιοποίηση τῆς συνεχῶς ἐμπλουτιζόμενης ἐπιστημονικῆς γνώσης καί ἡ εὐρύτατη χρήση τῆς ραγδαία ἀναπτυσσόμενης τεχνολογίας, προσφέρονται-κατά τή διαφήμιση καί κατά τήν προπαγάνδα-στό σύγχρονο ἄνθρωπο, ὡς καρπός τῆς «ἀδιαμφισβήτητης» προόδου. Τοῦ ἀναμορφώνουν τά πλάνα τῆς καθημερινότητας. Τόν ἀπαλλάσσουν ἀπό τήν ἐξουθενωτική φτώχεια. Γεμίζουν τήν ἀγκαλιά του καί τήν καρδιά του μέ τόν πλοῦτο τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν. Τοῦ δίνουν τήν εὐχέρεια νά περιδιαβάσει, ἀτέλειωτα, στίς κλιδάτες ἀγορές. Νά κάνει κτῆμα του καί χαρά του τήν ἐκλεπτυσμένη παραγωγή. Καί νά μακιγιάρει τό πρόσωπό του μέ τήν καύχηση τοῦ μοντέρνου καί τοῦ χρήστη ὄλων

των παροχών, πού εξασφαλίζει ή προοδευτική εποχή μας.

Προσυπογράφετε τήν ούρανομήκη ζητωκραυγή, πού καρφώνει στίς συνειδήσεις τήν πεποίθηση, ότι ή σημερινή εὐμάρεια-όπου τή βλέπετε καί ὅσο τή διαπιστώνετε-εἶναι ή ὁρατή καί παγκόσμια παραδεκτική σφραγίδα τῆς προόδου; Ἐάν σεῖς ὑπογράφετε, ἔμένα θά μοῦ ἐπιτρέψετε νά διατυπώσω ἰσχυρή ἐπιφύλαξη. Νά μή προσχωρήσω στίς ἐνθουσιαστικές, μαζικές ἐκδηλώσεις. Καί νά μή υἱοθετήσω τίς ἐκτιμήσεις σας, γιατί τίς θεωρῶ ἀτεκμηρίωτες.

Τό «κεκτημένο» ἤ, σωστότερα, τό «καθολικά διαφνημισμένο» σχῆμα τῆς εὐμάρειας εἶναι συναρπαστικό. Ἄλλά, στό γήπεδο τῆς καθημερινῆς ἀθλήσης, βιώνεται ὡς ἀδόκιμο καί καυτό. Ὡς πρόταση ζωῆς ἐντυπωσιάζει καί συνεπαίρνει τίς μάζες. Δημιουργεῖ ρεῦμα προσχώρησης στίς στρατιές τῶν νοσταλγῶν τῆς ἀνεσης καί στίς μαχητικές ὁμάδες τῶν κυνηγῶν τῆς. Στοιχειοθετεῖ ὁράματα καταξίωσης καί εὐτυχίας. Ζωγραφίζει μαγευτικά τόν πλοῦτο, τήν ἀνεση, τήν κοινωνική προβολή, τήν ἀτέρμονη τουριστική περιπέτεια, τήν πυκνή ἐναλλαγή τῶν πλάνων στή σκηνοθετημένη παράσταση τοῦ βίου. Ὑπόσχεται ἐλεύθερο φτερούγισμα ἀπό «κεκτημένη» φωλιά εὐτυχίας σέ ἀνοικτό ὀρίζοντα ἀναζήτησης καινούργιου, ἐντελῶς πρωτότυπου σχήματος ζωῆς καί ἀδοκίμαστης ἐμπειρίας. Ὡστόσο, ή καθημερινή πρακτική, ὁ ἀγώνας καί τά ἀποκτήματα ἀφήνουν πίσω τους οὐρές ἐρωτηματικῶν καί σταλάγματα πικριῶν, πού ἐξουδετερώνουν τά διαφνημισμένα βιώματα τῆς ἄκρατης εὐτυχίας καί ἀνοίγουν τά τεφτέρια τῶν ἀμφισβητήσεων καί τῶν ἀπογοητεύσεων. Θυελλές ἀνεπιθύμητων καί ἀπρογραμματίστων ψυχολογικῶν ἐμπλοκῶν καί σύνδρομα κορεσμοῦ ἢ ἀπαξίωσης τοῦ πλάνου τῆς εὐμάρειας σβῆνουν τόν τεχνητό λαμπτήρα τῆς χαρᾶς, μαδοῦν τά ὄνειρα καί ἀκυρώνουν τήν εὐτυχία.

Μέ τοῦτο τό κείμενο, δέ θά ἐπιχειρήσω νά ἀνεβάσω στήν τράπεζα τῆς ἀνατομικῆς διερεύνησης ὀλόκληρο τό φάσμα τῶν προβληματισμῶν, πού διεγείρει ή διαφήμιση καί, προπαντός, ή τυφλή στράτευση στή κατάκτηση καί στή μέθη τῆς εὐμάρειας. Παρακάμπω ὅλα αὐτά τά κεφάλαια τῶν ἀπαισιόδοξων λογισμῶν. Καί ἀρκοῦμαι στό νά ἐκδιπλώσω μπροστά σας δύο σκιερά πλάνα, δύο ἀδιαμφισβήτητα νοσηρές λειτουργίες τοῦ σχεδιασμοῦ τῆς

εὐμάρειας. Πρόθεσή μου, νά σᾶς κάνω κοινωνούς τῶν δικῶν μου ἀνησυχιῶν. Καί αἴτημά μου, νά μέ ὀδηγήσετε, ἄν μπορεῖτε, στήν ὑπέρβαση τῶν μελαγχολικῶν ἐκτιμήσεων.

Τό πρῶτο σκιερό πλάνο: Στίς σημερινές, παγκοσμιοποιημένες κοινωνίες μας, διαπιστώνεται, μέ τήν πρώτη ματιά, πώς ἡ «εὐμάρεια» δέν προσφέρεται καί δέ βιώνεται ὡς καθολικό δικαίωμα, ἀλλά ὡς προνομιακό ἀπόκτημα μιᾶς κοινωνικῆς ἐλίτ. Μιᾶς λέσχης, πού λειτουργεῖ ὡς κλειστό σύστημα, μέ κλειδαμπαρωμένες τίς πόρτες, ἀπό φόβο, μή καί διαφύγει ὁ θησαυρός καί περάσει στά χέρια τῆς καθυστερημένης, τῆς ὑπανάπτυκτικῆς ἢ καί ἐντελῶς ἀνανάπτυκτικῆς ἀνθρώπινῆς μάζας. Οἱ μεγάλες δυνάμεις, πού διαθέτουν τό βαρῦ ὄπλισμό καί τήν ἐκβιαστική ἐπιρροή στά φόρουμ τῶν διεθνῶν ὀργανισμῶν, μονοπωλοῦν τήν εὐμάρεια. Διαχειρίζονται καί νέμονται, σάν ἀποκλειστικοί ἀφεντιάδες, τόν παγκόσμιο πλοῦτο. Καί μεθοδεύουν, κατά τή δική τους κρίση καί τά δικά τους συμφέροντα, τήν ἄμετρη γεύση τῆς χλιδῆς. Οἱ λαοί τῶν ἄλλων διαμερισμάτων τοῦ πλανήτη ἐγκαταλείπονται στήν ἀνέχεια καί στήν κακομοιριά. Καί ὄχι μόνο αὐτό. Οἱ ἀναπτυγμένοι καί δυνατοί, εἰσφορῶν στίς πατρίδες τῶν φτωχῶν καί τούς ληστεύουν. Ἐκμεταλλεύονται τίς φυσικές πηγές τοῦ πλούτου τους. Καί ἀγγαρεύουν τό ἐργατικό δυναμικό τους στή δουλική ὑπηρεσία τῶν ἀνώνυμων, πολυεθνικῶν ἐπιχειρήσεών τους. Τραγικό τό φαινόμενο τῶν φυλετικῶν ἢ τῶν ταξικῶν διακρίσεων. Οἱ πλούσιοι ἀναδεικνύονται, καθημερινά, περισσότερο πλούσιοι. Καί οἱ φτωχοί, οἱ πεινασμένοι καί ρακένδυτοι καταντοῦν περισσότερο ἄποροι. Καί ἡ διάκριση αὐτή δέν ὀριοθετεῖται, μόνο, ὡς γραμμή διαχωρισμοῦ, στό χάρτη τῶν ἀναπτυγμένων καί τῶν ἀνανάπτυκτων χωρῶν. Μεθοδεύεται καί μέσα στίς ἴδιες τίς πλούσιες κῶρες. Καί βιώνεται ὡς στήσιμο διαφοροποιημένων καί ἀποστασιοποιημένων κλάμψ, πού ἀνεβάζουν σέ ὕψη καταξίωσης τούς Κροίσους τοῦ χώρου τους καί ἀπωθοῦν στή λάσπη τῆς περιφρόνησης τίς σκελετωμένες καί καταπικραμένες ὑπάρξεις. Πέστε μου, αὐτή ἡ ἀνομοιογένεια, αὐτή ἡ τεχνητή διάκριση κορεσμένων καί πεινασμένων, αὐτή ἡ ἀπάνθρωπη ἐκμετάλλευση τῆς ἀδυναμίας καί τῆς ἀνημποριᾶς, ἐγγράφουν ἱστορία προόδου; Μαρτυροῦν, πώς ἀναβαθμίσαμε τήν ἀνθρωπολογία μας;

Πώς τό ἄρμα τοῦ πολιτισμοῦ μας κέρδισε τό μετάλλιο τῆς προόδου; Πώς δικαιούται νά καυχηθεῖ γιά τό ἄθλημά του; Δέ διακρίνεται, στό σχῆμα αὐτό, μιά καρκινική ἀνάπτυξη ἐξουθενωτικῶν κυτάρων; Τή διόγκωση τῆς ἀπανθρωπιᾶς; Τήν ἐπέκταση τῆς ἐκμετάλλευσης; Τό ὀριστικό ναυάγιο;

Πλάνο δεύτερο: Δέ θά φορμάρω ἐγώ τήν ὀριστική κρίση. Θά τήν ἀντλήσω ἀπό τίς ἀπανωτές διαπιστώσεις, πού διανέμουν, καθημερινά, τά ἐρευνητικά, ἐπιστημονικά κέντρα καί ὁ παγκόσμιος ἀπλωμένος ἐνημερωτικός μηχανισμός. "Ὅλοι αὐτοί, τό διακηρῦττον καί τό φωνάζουν: Στίς χῶρες τῆς προχωρημένης εὐμάρειας, πολλαπλασιάζονται, ἀπειλητικά, τά σύνδρομα τοῦ κορεσμοῦ, τῆς ἔλλειψης ὀράματος καί τῆς ἐξουθενωτικῆς ἀνίας. Οἱ χορτασμένοι καί κορεσμένοι πέφτουν στήν ἀδράνεια καί τή βαρειά μελαγχολία. Καί, ἀπογοητευμένοι ἀπό τήν ἀνοημάτιστη περιπλάνησή τους στίς φωτισμένες λεωφόρους τοῦ παρόντος βίου, σπεύδουν νά πηδήσουν στό χάος τοῦ τάφου, μέ τό ἀπονενομημένο ἄλμα τῆς αὐτοκτονίας. Γνωρίζετε, φίλοι μου, ἔχετε ἀκούσει, ἔχετε διαβάσει, ὅτι στίς χῶρες τῆς πολλῆς εὐμάρειας ὑπεραφθονοῦν τά περιστατικά τῆς κατάθλιψης καί ἀνεβαίνει, καθημερινά, ὁ δείκτης τῶν αὐτοκτονιῶν; Στίς φτωχές χῶρες, ὑποφέρουν οἱ ἄνθρωποι, μοχθοῦν καί ἰδρώνουν. Ἄλλά δέν αὐτοπαράδίνονται στήν κατάθλιψη καί δέν κόβουν τό νῆμα τῆς ζωῆς τους. Στίς πλούσιες, σ' αὐτές, πού εὐημεροῦν καί-«κατ' ἐπίφαση»-χαίρονται, ἡ κατάθλιψη καταντάει ζοφερό κλίμα ψυχῆς καί ἡ αὐτοκτονία λειτουργεῖ ὡς ρουτίνα.

Μπορεῖτε ἢ δικαιούσθε νά ἀποτιμήσετε τά φαινόμενα αὐτά, ὡς προοδευτικούς βηματισμούς καί ὡς νικηφόρα ἀθλήματα στό γήπεδο τῆς σύγχρονης, παγκόσμιας πολιτιστικῆς ἀναμέτρησης; Ἄν σεῖς τολμήσετε μιά τέτοια ἐκτίμηση, ἐγώ δέ θά σᾶς ἀκολουθήσω. Ἀντίθετα, θά κλάψω, γιά τό ὀλίσθημα καί γιά τό κατάντημα τοῦ ἀνθρώπου, πού ὁ Θεός τόν ἔπλασε νά ἀπολαμβάνει τήν κοινωνία μαζί Του καί νά ἀξιοποιεῖ θετικά καί δοξολογικά τόν πλοῦτο τῆς ὑλικῆς Δημιουργίας Του καί ἐκεῖνος «ἔφαγε καί ἐνεπλήσθη, καί ἀπελάκτισεν ὁ ἠγαπημένος, ἐλιπάνθη, ἐπαχύνθη, ἐπλάτύνθη· καί ἐγκατέλιπεν Θεόν τόν ποιήσαντα αὐτόν καί ἀπέστη ἀπό Θεοῦ σωτήρος αὐτοῦ» (Δευτερον. λβ' 15).

ΣΧΕΔΙΟΝ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Β')

Δημοσιεύουμε, τή δεύτερη συνέχεια τοῦ «Σχεδίου ἀναδιοργάνωσης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πού εἶχε ἐκπονήσει καί εἶχε παρουσιάσει στήν Ἱερά Σύνοδο, πρὸς ἐπεξεργασία καί πρὸς ἐγκριση ὁ μακαριστός Ἀρχιεπίσκοπος Ἱερώνυμος ἀμέσως μετά τήν ἀνάληψη τῶν ὑπεύθυνων ἀρμοδιοτήτων του, πρὶν ἀπό σαρανταένα χρόνια. Ἀντί ἄλλου σχολίου, σημειώνουμε, γιά δεύτερη φορά, ὅτι, ἀπό τότε ὡς σήμερα, δέν ὑποβλήθη - κε στή Σύνοδο παρόμοια ἐμπονη πρόταση.

Β' Μέτρα διά τό εἰδικόν ποιμαντορικόν ἔργον

1. Διά τό ἔργον τῆς Ἐκκλησίας παρά τῇ νεολαίᾳ

Λόγω τῆς περιβολῆς καί τῆς ὠρίμου πωσ ἡλικίας τῶν κληρικῶν, τό ἔργον αὐτῶν μεταξύ τῆς νεολαίας καθίσταται ἔτι δυσκολώτερον ἢ τό ὑπόλοιπον ἔργον των μεταξύ τῶν ἄλλων τάξεων τῆς κοινωνίας. Ἐντεῦθεν, χρειάζεται δαφιλῆς εἰδικός καταρτισμός εἰς τε τήν Ψυχολογίαν καί τήν Παιδαγωγικήν, εἰς τρόπον ὥστε οἱ κληρικοί ἐπί τῇ βάσει τῶν γνώσεων τούτων, ἀλλά καί τῶν φυσικῶν αὐτῶν ἱκανοτήτων, νά δύνανται νά ὑπερπηδῶν τό ὡς ἄνω μειονέκτημα. Ἐντεῦθεν, διά τό μεταξύ τῆς νεολαίας ἔργον τοῦ Κλήρου, προτείνομεν τήν εἰδίκευσιν ἀριθμοῦ τινος κληρικῶν εἰς τά ζητήματά της. Ἰδιαίτερος δέ τήν εἰδίκευσιν ἀριθμοῦ τινος ἐξομολόγων, εἰς τούς ὁποίους νά καταφεύγουν οἱ ἐν ταῖς πόλεσι ἰδίως ἐνδιαιωμένοι νέοι.

Προτείνομεν, ἐπίσης, ἵνα ὁ καταρτισμός τῶν σχολικῶν διδασκτικῶν βιβλίων

γίνεται τῇ συμμετοχῇ τῆς Ἐκκλησίας, διά τῆς συμμετοχῆς καί ἐκπροσώπων τῆς οἰκείας Μονίμου Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τήν πρὸς τοῦτο καταρτιζομένην ὑπό τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων εἰδικῇ Ἐπιτροπῇ.

Πλήν τούτων, προτείνομεν, νά πολλαπλασιασθῶσιν αἱ εἰδικαί διά τήν νεολαίαν ἐκδόσεις, αἱ ἀναφερόμεναι ὄχι μόνον εἰς θρησκευτικά καθαρῶς θέματα, μεταξύ τῶν ὁποίων ἐξέχουσιν θέσιν πρέπει νά κατέχουν καί τά λειτουργικά, ἀλλά καί εἰς φιλολογικά καί εἰς καθαρῶς ψυχαγωγικά, εἰς τρόπον ὥστε διά τῆς καλῆς τροφοδοτήσεως των εἰς ἔντυπα νά ἀποφεύγηται ἡ φθοροποιός ἐπίδρασις τῶν λοιπῶν ἐντύπων.

Πρὸς τούτοις προτείνομεν, νά διοργανωθῇ τό ἄγνόν διά τήν νεολαίαν θέαμα, ὡς ἐπίσης ἡ ἄγνη ψυχαγωγία, ἡ ἄγνη μουσική καί τά καλά σπόρ. Παράλληλως, πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς ἀνάγκης τοῦ ὀρθοῦ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ, προτείνομεν, ἵνα ἡ Ἐκκλησία ὑποβοηθήσῃ εἰς τοῦτον.

Ἰδιαίτερα φροντίς κατά τήν μεταξύ τῆς νεολαίας ἐργασίαν, προτείνομεν, νά

καταβληθῆ διὰ τούς σπουδαστάς καί φοιτητάς τῶν Πανεπιστημίων καί τῶν Ἀνωτάτων ἐν γένει Σχολῶν. Οἱ εἰς αὐτάς διοριζόμενοι ἐφημέριοι προτείνομεν, νά εἶναι προσωπικότητες ἱκαναί νά προσελκύσουν τούς φοιτητάς, γνωρίζουσαι τά ζητήματά των, καί οὔσαι εἰς θέσιν νά κατευθύνουν αὐτούς ἐπιτυχῶς. Παραλλήλως πρὸς τήν καθαρῶς πνευματικὴν ἐργασίαν, οἱ ἐφημέριοι τῶν Πανεπιστημίων καί τῶν ἀνωτάτων Σχολῶν θά πρέπει νά ἔχουν τήν δυνατότητα τῆς διοργανώσεως προνοιακῆς ὑπὲρ αὐτῶν ἐργασίας. Ἐντεῦθεν, προτείνομεν νά παρασχεθῆ εἰς αὐτούς ἡ δυνατότης αὕτη, εἰς τρόπον ὥστε διὰ πασῶν τῶν ὁδῶν νά καθίσταται δυνατή ἡ μετὰ τῶν φοιτητῶν ἐπικοινωνία.

Παράλληλος ἐργασία προτείνομεν, νά διοργανωθῆ καί μετὰ τῶν ἐργαζομένων νέων, τῶν ὁποίων τὰ προβλήματα καί ἡ ψυχολογία παρουσιάζουν ἐξαιρετικὴν ἰδιομορφίαν. Ὅταν ὑπάρξῃ μεγαλύτερα ἐπάρκεια εἰς κληρικούς, προτείνομεν, νά ἐπιδιωχθῆ καί ἡ εἰς τὰ μεγάλα ἐργοστάσια καί εἰς τὰ βιομηχανικά κέντρα ἐγκατάστασις κληρικῶν, οἱ ὅποιοι ὡς ἀποκλειστικόν σκοπὸν των καί ἔργον των θά ἔχουν τήν διοργάνωσιν τῆς μετὰ τῆς ἐργαζομένης νεολαίας θρησκευτικῆς ἐργασίας.

Τὸ θρησκευτικὸν μάθημα, τὸ ὁποῖον διδάσκεται εἰς τὰ Σχολεῖα, ἀποτελεῖ καί τοῦτο τμῆμα τῆς θρησκευτικῆς διαπαιδαγωγώσεως τῆς Νεότητος. Ἐντεῦθεν προτείνομεν, ὅπως ὀργανωθῆ ἡ στενὴ συνεργασία τόσον μέ τὰς ἀρμοδίας κεντρικὰς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας, ὅσον καί μέ τούς διδάσκοντας τὸ θρησκευτικὸν μάθημα. Τὸ πρῶτον θά βοηθήσῃ εἰς τὴν χάραξιν τῶν καταλλήλων κατευθυντηρίων γραμμῶν, αἱ ὁ-

ποῖα θά συντείνουσι ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὸν καθορισμὸν τῆς διδακτέας ὕλης καί τῶν καταλλήλων μεθόδων προσφορᾶς αὐτῆς, ἀφ' ἑτέρου δέ εἰς τὸν ἀντίστοιχον καταρτισμὸν τῶν διδασκόντων. Τὸ δεύτερον θά βοηθήσῃ ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν ἀξιοποίησιν τῶν ἑκατοντάδων Θεολόγων καθηγητῶν τῶν θρησκευτικῶν εἰς τὰ Σχολεῖα τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ἀφ' ἑτέρου δέ εἰς τὴν προσαρμογὴν τῶν προγραμμάτων πρὸς τὰς ἑκασταχοῦ ἐπικρατοῦσας τοπικὰς συνθήκας καί τὰς ὑφισταμένας εἰδικὰς ἀνάγκας, τὰς ὁποίας θά πρέπει νά γνωρίζουν καλῶς οἱ ἀρμόδιοι Ἱεράρχαι καί οἱ κατ' ἑνορίας ἐφημέριοι.

2. Διὰ τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ στρατεύματι.

Εἰς τὸ στράτευμα, ὡς γνωστὸν, προβλέπονται θέσεις στρατιωτικῶν ἱερέων, αἱ ὁποῖαι κατανέμονται εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς, εἰς τὸ ναυτικὸν καί εἰς τὴν ἀεροπορίαν.

Πρὸς συντονισμὸν τῆς ὅλης ἐν τῷ στρατεύματι ἐργασίας καί συστηματικὴν παρακολούθησιν τῶν ἐν αὐτῷ ἐργαζομένων κληρικῶν καί θεολόγων, προτείνομεν, νά διορισθῆ Ἀρχιερεὺς, ἀποκλειστικόν ἔργον τοῦ ὁποίου θά ἦτο ἡ ἐξέυρεσις, ἡ ἐκπαίδευσις καί ἡ συστηματικὴ παρακολούθησις τῶν ἱερέων καί τῶν τριῶν ὄπλων, ὡς καί τῶν θεολόγων τῶν ἐργαζομένων ἐν τῇ θρησκευτικῇ Ὑπηρεσίᾳ τοῦ Στρατεύματος. Πνευματικῶς βεβαίως οἱ ἱερεῖς θά ὑπάγωνται ὑπὸ τὸν Ἱεράρχην, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου θά ἐργάζωνται, ἀπὸ ἀπόψεως δέ στρατεύματος πειθαρχικῶς προτείνομεν νά ὑπάγωνται ὑπὸ τὸν διευθύνοντα τὴν θρησκευτικὴν Ὑπηρεσίαν τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Ἐθνικῆς

Ἀμύνης Ἀρχιερέα.

Ἔργον τῶν ἐν τῷ στρατεύματι ἐργαζομένων κληρικῶν προτείνομεν, νά εἶναι ἡ θρησκευτική ἐξυπηρέτησις καί διαποίμανσις τῶν τε μονίμως καί τῶν προσωρινῶς εἰς τόν στρατόν ὑπηρετοῦντων. Προτείνομεν, νά δοθῇ ἰδιαίτερα προσοχή εἰς τήν θρησκευτικήν ἐκπαίδευσιν τῶν τελευταίων, οἱ ὅποιοι διά τῆς ἐν τῷ στρατεύματι διετοῦς διαμονῆς των καί τῆς καταλλήλου θρησκευτικῆς ἐκπαιδεύσεως των θά εἶναι δυνατόν, ἐπανερχόμενοι εἰς τά χωρία των, νά ἀποτελέσουν θρησκευτικούς πυρῆνας, οἱ ὅποιοι θά μεταλαμπαδεύσουν τήν χριστιανικήν πνοήν εἰς τό χωρίο των. Δί' αὐτῶν, θά εἶναι δυνατόν νά ὑποστηριχθῇ τό ἐν τοῖς χωρίοις ἔργον τοῦ ἐφημερίου καί τῶν ἄλλων θρησκευτικῶν παραγόντων.

Οἱ ἐν τῷ στρατεύματι χάριν τῆς Ἐκκλησίας ἐργαζόμενοι προτείνομεν, νά φροντίζουν καί διά τούς μονίμως ἐν αὐτῷ ὑπηρετοῦντας. Τοῦτο δέ, διότι αἱ καλῆς σχέσεις μετ' αὐτῶν θά διευκολύνουν τό μεταξύ τῶν στρατιωτῶν ἔργον τῶν κληρικῶν τοῦ στρατεύματος.

Πρός τοῦτο, οἱ ἐν τῇ θρησκευτικῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ στρατεύματος διακονοῦντες προτείνομεν, ἐκτός τῶν ἄλλων, νά ἔχουν καί τά ἐξῆς προσόντα: νά διακρίνονται διά τήν γενναιοτήτά των, διά τό εὐζωνον αὐτῶν, διά τήν σκληραγωγίαν των, διά τήν καλήν των πάντοτε διάθεσιν καί διά τήν προσαρμοστικότητα των.

Τό ὑπό τῆς θρησκευτικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ στρατεύματος ἐκδιδόμενον περιοδικόν ὑπό τήν ἐπωνυμίαν «Φρουρός» προτείνομεν, νά ἐκδίδεται ὡς δελτίον καθοδηγήσεως καί κατατοπίσεως καί διαφωτισμοῦ τῶν θρησκευτικῶν στελεχῶν τοῦ στρατεύματος. Πρός περαιτέρω ὑποβοήθησιν τούτων προτείνομεν νά

γίνωνται καί εἰδικαί δι' αὐτούς ἐκδόσεις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καί τῆς Θρησκευτικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Στρατεύματος, ὡς ἐπίσης καί εἰδικαί ἐτήσιας συνάξεις τῶν στρατιωτικῶν ἱερέων, ὑπό τήν προεδρείαν καί καθοδήγησιν τοῦ ὡς ἄνω μνημονευθέντος Ἀρχιερέως.

3. Διά τό ἔργον τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ ἐργατικῇ τάξει.

Ἐν τῇ ἐργατικῇ τάξει, ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ μόνη ἐνδεδειγμένη, ἵνα ἐκτελέσῃ ἔργον πνευματικόν, μορφωτικόν καί κοινωνικόν, καθότι μόνον αὐτή εἶναι δυνατόν νά μείνῃ ἀδιάβλητος, ὡς πρὸς τούς σκοπούς της. Βεβαίως, ὅπου γίνεται τοιοῦτόν τι ἔργον δέν θά πρέπη νά τό ὑποκαταστήσῃ ἡ Ἐκκλησία, ἀλλά μόνον, ἐάν ὑπάρχῃ ἀνάγκη, νά τό συμπληρώσῃ ἢ νά τό ὑποβοηθήσῃ. Ἐκεῖ ὅμως ὅπου δέν συντελεῖται τοιοῦτον ἔργον, ἡ Ἐκκλησία προτείνομεν, νά τό ἀρχίσῃ ἐξ ὑπαρχῆς.

Εἰς τό πνευματικόν ἔργον, προτείνομεν, ἵνα πρῶτον, ἡ Ἐκκλησία ἀποτοξινώσῃ τήν ἐργατικήν τάξιν ἀπό τήν ὑλιστικήν καί ἀθεϊστικήν προπαγάνδαν. Βεβαίως, παρ' ἡμῖν ἡ προπαγάνδα αὕτη δέν εἶχε πολλάς ἐπιτυχίας καί ἡ ἐργατική τάξις δέν ἔχει ἀπομακρυνθῆ τελείως ἀπό τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν. Πρὸς ἀποτοξίνωσίν της, προτείνομεν, ἵνα α) τά ὑπολείμματα τῆς πίστεως, τά ὅποια ἐσακολουθοῦν ὑπάρχοντα, συμπληρωθοῦν β) πρό παντός ἵνα ἡ πίστις, ἡ ὁποία θά δοθῇ ὑπό τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι πεφωτισμένη. Κατά ταῦτα, πρῶτον θά κατηχήσωμεν τήν ἐργατικήν τάξιν εἰς τὰς στοιχειώδεις χριστιανικὰς ἀληθείας. Δεύτερον, θά τήν ἐξυψώσωμεν ἠθικῶς, εἰς τρόπον ὥστε μία ἀνωτέρα ἠθική πνοή νά βασιλεύῃ μεταξύ τῶν μελῶν τῆς ἐργατικῆς τάξεως. Ἦδη, τό φαινόμενον

τῶν πολυαρίθμων παρανόμων συμβιώσεων, ὡς καὶ τῶν πολυαρίθμων ἐξωγάμων τέκνων, τό ὅποῖον εἶναι σχεδόν μοναδικόν ἐντός τῆς ἐργατικῆς τάξεως, δίδει τήν εἰκόνα τῆς ἠθικῆς ἐκλύσεως, ἡ ὁποία ἐπικρατεῖ ἐντός τῶν κόλπων αὐτῆς. Τρίτον, θά προσελκύσωμεν τήν ἐργατικὴν τάξιν εἰς τόν Ναόν. Ὅπου τοῦτο δέν γίνεται λόγῳ ἐμποδίων προερχομένων ἐκ τῶν ἐπαγγελματικῶν τῆς ἀπασχολήσεων, πρέπει νά προσπαθῆσωμεν, ὅπως προσαρμόσωμεν καταλλήλως τὰς ὥρας τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν. Προτείνομεν, δηλαδή, νά γίνωνται ἕκτακτοι Λειτουργίαι καὶ Ἀκολουθίαι, εἰς ὥρας, κατὰ τὰς ὁποίας εἶναι δυνατόν οἱ ἐργάται νά τὰς παρακολουθήσουν, ἀκόμη δέ, ἐνδεχομένως, νά γίνωνται τοιαῦται καὶ ἐντός τῶν ἐργοστασίων ἢ τῶν τόπων, ὅπου ἐργάζονται πολλοί. Ἐπί παραδείγματι, κήρυγμα, σύντομοι Ἀκολουθίαι, ἔστιν ὅτε καὶ Λειτουργίαι. Ἐξομολόγησις τῶν ἐργατῶν, ὁμαδικὴ Θεία Μετάληψις εἰς τὰς χάριν ἐργατῶν εἰδικῶς τελουμένης Λειτουργίας κ.ο.κ.

Εἰς τόν μορφωτικόν τομέα, προτείνομεν νά κτυπηθῇ ὁ ἀναλφαβητισμὸς καὶ νά δημιουργηθοῦν εἰδικαὶ τάξεις ἐγκυκλοπαιδικῶν γνώσεων, εἰδὸς τι λαϊκῶν πανεπιστημίων. Ἐπίσης, νά ὀργανωθοῦν σειραὶ διαλέξεων ἐπὶ ἐκλαϊκευμένων θεμάτων τῆς ἐπιστήμης κ.ο.κ.

Εἰς τόν κοινωνικόν τομέα ὁ λαὸς πρέπει νά καταστῇ τό κέντρον τοῦ ἐνδιαφέροντός μας εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἀγάπης καὶ τῆς κοινωνικῆς προνοίας, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ τό ὄργανον διὰ τοῦ ὁποίου θά διοχετεύωνται αὐταὶ ἐντός τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Ἀφ' ἑτέρου, ὁ κληρὸς, διὰ τῆς στρατολογήσεως ἐμπνευσμένων καὶ ζηλωτῶν νέων, ὀλίγον κατ' ὀλίγον θά ἐξυψωθῇ οὕτως, ὥστε ὁ

ἱερεὺς τῶν ἐργατικῶν συνοικιῶν νά εἶναι ὁ πρωτοπόρος καὶ βοηθὸς εἰς ὅλα: εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς ἀνεργίας καὶ ὑποαπασχολήσεως, καὶ εἰς τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος τῆς στέγης, εἰς τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος τῆς μορφώσεως, τῆς ἀναπτύξεως καὶ ἀποκαταστάσεως τῶν παιδιῶν εἰς τὴν ἐπίλυσιν τοῦ προβλήματος τῆς υἰείας, τῆς ἐπιμορφώσεως τῶν ἐνηλίκων, τοῦ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ τῶν νέων, τῆς ψυχαγωγίας κλπ. κλπ. Αἱ δέ «διακόνισσαι», ἰδίως εἰς τὰς ἐργατικὰς συνοικίας, ἔχουν νά ἐπιτελέσουν μεγάλην ἀποστολήν: Αὐταὶ θά ἀξιοποιήσουν τὰς εὐλαβεῖς κυρίας καὶ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ ἱερέως θά τὰς ἐπιστρατεύσουν διὰ τὴν ἐθελοντικὴν κοινωνικὴν πρόνοιαν. Ἐν ἀνάγκῃ θά πρέπει νά ἐπιστρατεύωνται ἐθελοντικῶς πρόσωπα καὶ ἐκ τῶν μὴ ἐργατικῶν συνοικιῶν, διὰ νά ἐπιτελῆται τό ἔργον τῆς προνοίας εἰς αὐτάς.

Κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ κλήρου ἀντιμετώπισιν τῶν ἐργατικῶν προβλημάτων, προτείνεται νά λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν αἱ διάφοροι κατηγορίαι τῶν ἐργατῶν: βαρείας βιομηχανίας, μεταφορῶν, μεταλλωρύχων, ἀνθρακωρύχων, οἰκοδόμων, ἐργατῶν εἰδῶν διατροφῆς, ἐπενδύσεως κλπ. Ἐκάστη κατηγορία ἐργατῶν, ὅπως ἐπίσης καὶ ἡ ἐργαζομένη νεότης, ἔχουν τὰ ἰδιαίτερα αὐτῶν προβλήματα, πρὸς τὰ ὁποῖα οἱ μεταξύ αὐτῶν ἐργαζόμενοι κληρικοὶ προτείνεται νά εἶναι εἰδικῶς καὶ καλῶς κατατοπισμένοι.

Ὡς πρὸς τὴν ἐξέυρεσιν εἰδικῶς μεμορφωμένων ἱερέων διὰ τὴν ἐργατικὴν τάξιν, προτείνομεν, ἵνα πρῶτον γίνῃ ἔρευνα διὰ τό πόσοι χρειάζονται, δεύτερον, διὰ τό πῶς θά ἐξευρεθοῦν οὗτοι καὶ θά ἐπιστρατευθοῦν οἱ ἐξ αὐτῶν ἄριστοι καὶ τρίτον διὰ τό πῶς οὗτοι καὶ ποῦ θά μορ-

φωθῶν. Ἐντὸς δεκαετίας ἄς εὐχηθῶμεν καὶ ἄς προσπαθῆσωμεν ὅλοι νὰ ἔχουν ἐπανδρωθῆ ὄλαι αἱ τοιαῦται θέσεις διὰ καταλλήλων κληρικῶν. Ἡ οἰκονομικὴ ἐξασφάλισις τῶν φρονοῦμεν, ὅτι δέν εἶναι τόσοσιν δύσκολος, ὅταν θὰ ἐκτεθῆ τό πρόβλημα καταλλήλως. Πάντως, οὗτοι, πρέπει νὰ εἶναι οἱ ἄριστοι μεταξύ τῶν κληρικῶν μας καὶ τῶν θεολόγων μας.

Πρὸς διευκόλυνσιν τῶν ἐργαζομένων, οἱ ὅποιοι θέλουν νὰ προσέλθουν εἰς τὴν ἱεράν Ἐξομολόγησιν, προτείνομεν νὰ ληφθῆ πρόνοια, ὥστε νὰ ὑπάρχουν διαθέσιμοι δι' αὐτούς εἰδικοί ἐξομολόγοι, κατὰ τὰς Κυριακάς ἢ πάντως τὰς ἐλευθέρων τῶν ὥρας.

Τέλος, προτείνομεν, νὰ ἀπαρτισθῆ σειρὰ εἰδικῶν ἐκδόσεων διὰ τὴν ἐργατικὴν τάξιν, διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐκλαϊκεύωνται τὰ θεμελιώδη προβλήματα τῆς πίστεώς μας, ὅπως ἐπίσης θὰ τίθενται αἱ βάσεις τοῦ κοινωνικοῦ καὶ ἠθικοῦ οἰκοδομήματος.

4. Διὰ τό ἔργον τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ ἀγροτικῇ τάξει

Τό ἔργον τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ ἀγροτικῇ τάξει δέν εἶναι μὲν τόσοσιν πολύπλοκον, ὅσον ἐν τῇ ἐργατικῇ, εἶναι ὅμως ἐξ ἴσου δύσκολον, διότι, κατὰ κανόνα, μεταξύ τῶν μελῶν τῆς ἀγροτικῆς τάξεως παρατηρεῖται ἀδιαφορία ὡς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, δίδουσα τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ἡ πίστις τῶν ἔχει μαρανθῆ.

Καὶ ἐνταῦθα τό ἔργον τῆς Ἐκκλησίας διακρίνεται εἰς πνευματικόν, μορφωτικόν καὶ κοινωνικόν. Ὑφίσταται ἄμεσος ἀνάγκη ἐπανευαγγελισμοῦ τῆς ἀγροτικῆς τάξεως, ἠθικῆς τῆς ἐξυψώσεως καὶ ἀναθερμάνσεως τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγάπης.

Πρὸς πνευματικὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν

ἀγροτῶν μας, ἰδίως τῶν ἀπομεμονωμένων χωρίων, προτείνομεν, νὰ καθιερωθῆ ὁ θεσμός τῶν περιοδεούντων ἐξομολόγων, παραλλήλως πρὸς τὸν ὑφιστάμενον θεσμόν τῶν περιοδεούντων ἱεροκλήρικων.

Εἰς τὸν μορφωτικόν τομέα, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς καλύτερευσεως τοῦ τρόπου τῆς ζωῆς τῶν, προτείνομεν, ἵνα ὁ ἱερεὺς πρωτοστατῆ εἰς τό νὰ διδαχθῶν οἱ ἀγρόται τὰς νέας μεθόδους αὐξήσεως τῆς ἀποδόσεως τοῦ ἀγροτικοῦ τῶν κλήρου, τὴν ἀξιοποίησιν τῶν προϊόντων τῶν, τὴν ἀνάπτυσιν τοῦ συνεταιριστικοῦ πνεύματος καὶ τῆς συνεργασίας καὶ τὸν τρόπον αὐξήσεως τῶν γεωργικῶν καὶ γεωπονικῶν ἐν γένει γνώσεων τῶν, ὡς ἐπίσης καὶ τῆς ἐγκυκλοπαιδικῆς τῶν κατάρτισεως. Διὰ πάντα ταῦτα, προτείνομεν, νὰ κινηθῆ καὶ ὁ ἱερεὺς καὶ νὰ συμβάλῃ ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὴν ἐξεύρεσιν τῶν προσώπων καὶ τῶν μέσων, διὰ τῶν ὁποίων ταῦτα θὰ ἐπιτευχθῶν.

Εἰς τὸν κοινωνικόν τομέα, ὡς ἐν τῇ ἐργατικῇ τάξει οὕτω καὶ ἐνταῦθα, ὁ ἱερεὺς προτείνομεν, νὰ καταρτισθῆ τοιοῦτοτρόπως, ὥστε παντοῦ νὰ εἶναι ὁ πρωτοπόρος. Νὰ ἐπιστρατεύσῃ εἰς τό χωρίον τοὺς πρῶτους ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὸν διδάσκαλον καὶ τὴν διδασκάλισσαν, τὸν ἀστυνόμον καὶ εἰ τινας ἄλλους ὑπαλλήλους διαθέτει τό χωρίον, ἐμμέσως δέ νὰ φροντίσῃ καὶ διὰ τὴν διοργάνωσιν τῆς καλῆς καὶ ὑγιοῦς ψυχαγωγίας.

Διὰ νὰ ἐφαρμοσθῆ ὅμως τοιοῦτόν τι πρόγραμμα, προτείνομεν νὰ μορφωθῶν προηγουμένως εἰδικῶς καὶ νὰ μετεκπαιδευθῶν οἱ ἱερεῖς τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν. Εἰς τὸν τομέα μάλιστα τοῦτον προτείνομεν νὰ χρησιμοποιοῦν εὐρέως καὶ τό μαγνητόφωνον, ὅπως ἐπίσης καὶ αἱ εἰδικαὶ ἐκδόσεις.

5. Διά τό ἔργον τῆς Ἐκκλησίας μεταξύ τῶν τροφίμων τῶν διαφόρων Ἰδρυμάτων

Εἰς τήν χώραν μας ὑπάρχουν ἑκατοντάδες κοινωφελῶν ἰδρυμάτων. Ὁρφανοτροφεῖα, νοσοκομεῖα, γηροκομεῖα, βρεφοκομεῖα, ψυχιατρεῖα, φυλακαί, ἀναμορφωτικά ἄσυλα, τά ὅποια χρειάζονται ἀνάλογον ἀριθμόν ἱερέων. Ὁ τρόφιμος ὅμως ἐκάστης κατηγορίας ἰδρυμάτων ἔχει εἰδικάς ἀνάγκας, πνευματικές καί ὑλικάς, τάς ὁποίας πρέπει νά ἀντιμετωπίσῃ ὁ ἐφημέριός των. Διά νά εἶναι δέ ὁ ἐφημέριος συμπαραστάτης τοῦ τροφίμου τῶν ἰδρυμάτων αὐτῶν εἰς τήν ἀντιμετώπισιν τῶν ὑλικῶν καί πνευματικῶν ἀναγκῶν του, χρειάζεται εἰδικήν ἐκπαίδευσιν, ἡ ὁποία ὅμως σήμερον οὐδαμόθεν τοῦ παρέχεται.

Πρός τοῦτο προτεινόμεν, ἵνα ἡ Ἐκκλησία ἐπιστρατεύσῃ τοὺς ἐπιθυμοῦντας νά ἐργασθῶν εἰς τοὺς τομεῖς τούτους τῆς ἐργασίας τῆς καί νά τοὺς ἐκπαιδεύσῃ καταλλήλως, παρέχουσα ἐκτός τῆς γενικῆς θεολογικῆς μορφώσεως καί τήν εἰδικήν τοιαύτην, ἡ ὁποία θά τοὺς καταστήσῃ ἱκανούς, νά ἀντεπεξέλθουν εἰς τάς ἀπαιτήσεις τῆς εἰδικῆς ἐργασίας. Ἐάν τό ἔργον τοῦτο τῆς ἐπιμορφώσεως ἀρχίση ἀμέσως, ἐντός πενταετίας θά εἶναι δυνατόν νά ἔχη ἀρχίσει ἡ τοποθέτησις τοιούτων ἱερέων, ὡς θά ἐκτεθῇ ὀλίγον κατωτέρω.

Διά νά δοθῇ μία εἰκὼν τῶν προβλημάτων, τά ὅποια ὑφίστανται δι' ἐκάστην ἐκ τῶν ὡς ἄνω κατηγοριῶν, ἄς σημειωθῶν ἐνδεικτικῶς τά ἀκόλουθα. Ἐπί παραδείγματι, εἰς τά βρεφοκομεῖα, ὑφίσταται ἡ ἀνάγκη τῆς υἰοθεσίας τῶν βρεφῶν, τῆς τοποθετήσεως τῶν ἀπομενοντῶν εἰς οἰκογενείας, ὡς ἐπίσης καί τῆς ἐπιστρατεύσεως προσώπων ἐκ τῆς κοινῆς, τά ὅποια θά μεταβαίνουν εἰς τό

ἴδρυμα, διά νά συναναστρέφονται μέ τά ἐναπομένοντα παιδιά, εἰς τρόπον ὥστε ταῦτα μέν νά πλουτίζουν τό λεξιλόγιόν των, αἱ δέ κυρίαί νά δίδουν εἰς αὐτά τήν στοργήν, τῆς ὁποίας ταῦτα ἔχουν ἀνάγκην καί τήν ὁποίαν τό προσωπικόν, λόγω τῆς ἐξαιρετικῶς βαρείας καί μεγάλης ἀπασχολήσεώς του, δέν εἶναι εἰς θέσιν νά τοῖς τήν δώσῃ. Εἰς τά ὄρφανοτροφεῖα ἐμφανίζεται ἡ ἀνάγκη τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ὄρφανῶν. Ὅμοίως, εἰς τάς φυλακάς καί τά ἀναμορφωτικά ἄσυλα, ἐμφανίζεται ἡ ἐπαγγελματική τακτοποίησις τῶν ἀποφυλακιστέων καί τῶν ἐξερχομένων ἐκ τῶν ἀναμορφωτικῶν ἀσύλων. Εἰς τά γηροκομεῖα ὑφίσταται ἡ ἀνάγκη τῆς ἀπασχολήσεως τῶν γερόντων καί τῆς ἐπενδύσεως τῶν ἐντελῶς ἀπόρων ἐξ αὐτῶν. Εἰς τά ψυχιατρεῖα ἡ ἀνάγκη τῆς ἐργασιοθεραπείας τῶν ἀσθενῶν. Ἐν πολλοῖς, τρόφιμοι πολλῶν ἐκ τῶν ἰδρυμάτων ἐμφανίζουν τήν ἀνάγκην τῆς ἠθικῆς ἐξυγιάνσεως, εἰς πάντα δέ ὑφίσταται τό πρόβλημα τῆς ψυχαγωγίας. Εἰς ὅλα αὐτά ὁ ὑπηρετῶν εἰς τό ἴδρυμα ἱερεύς πρέπει νά εἶναι πρωτοπόρος, βοηθῶν ὅλους καί ἐργαζόμενος παραλλήλως πρὸς τό κυρίως πνευματικόν ἔργον του.

Διά τό ἔργον τῆς Ἐκκλησίας χάριν τῆς οἰκογενείας

Τό ἔργον τοῦτο τῆς Ἐκκλησίας εἶναι βαρύτερον, ἀνήκει δέ κατ' ἀρχήν εἰς πάντα κληρικόν, ἐξαιρουμένων μόνον τῶν ὑπηρετούντων εἰς τά ἴδρύματα, τό στρατευμα καί τάς διοικητικὰς θέσεις. Ἀρμόζει ὅμως καλύτερον εἰς τοὺς ἐγγάμους ἐκ τοῦ κλήρου, εἴτε οὗτοι ὑπηρετοῦν εἰς τὰς πόλεις εἴτε εἰς τήν ὑπαιθρον, εἴτε εἰς τὰς ἀστικές εἴτε εἰς τὰς ἀγροτικές περιοχάς. Ὁ ἐγγαμος κληρικός γνωρίζει ἐκ

πείρας τὰ προβλήματα τῆς οἰκογενείας καί εἶναι καλύτερον εἰς θέσιν νά τά κατανοήσῃ καί νά τά ἀντιμετωπίσῃ. Ἐπί παραδείγματι, ἐκ πείρας γνωρίζει τό πρόβλημα τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ συζύγου πρὸς τήν σύζυγον, τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων, τῆς σημασίας τῆς οἰκοκυρωσύνης καί τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας, τό πρόβλημα τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν κοριτσιῶν, τῆς ἐπαγγελματικῆς τακτοποιήσεως τῶν ἀγοριῶν, τῆς ἐξωοικιακῆς ἐργασίας τῆς συζύγου εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις, τῶν ἀγροτικῶν ἀσχολιῶν ὄλων ἢ τοῦ παρεπαγγέλματος, τό ὅποιον ἔρχεται νά συμπληρώσῃ τό εἰσόδημα τῆς οἰκογενείας. Γνωρίζει ἐπίσης ἐκ πρώτης χειρὸς καλύτερον ἢ ὁ ἄγαμος τό πρόβλημα τῆς στέγης, τό πρόβλημα τῆς ψυχαγωγίας, τό πρόβλημα τῆς οἰκονομικῆς ἐπαρκείας, τῆς ἀντιμετώπισεως τῶν ἀσθενειῶν, τῶν ἀτυχημάτων καί τῶν θανάτων. Ὁμοίως, τό πρόβλημα τῆς πνευματικῆς κατευθύνσεως καί ἠθικῆς καταστάσεως τῆς οἰκογενείας, τό τῆς συμβολῆς τῆς εἰς τό ἔργον τῆς Ἐκκλησίας κλπ. κλπ.

Ὁ ἐφημέριος, προτείνομεν, νά ἀποκτήσῃ τοιαύτην κατάρτισιν, ὥστε νά εἶναι εἰς θέσιν, νά βοηθήσῃ ἀποτελεσματικῶς τήν οἰκογένειαν εἰς τήν ἀντιμετώπισιν πάντων τῶν ἀνωτέρω ἐνδεικτικῶς σημειωθέντων, ὡς καί τῶν λοιπῶν οἰκογενειακῶν προβλημάτων. Θά εἶναι δέ εἰς θέσιν νά διδάξῃ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας, ὅτι εἰς τήν ζωὴν εἶναι ἀπαραίτητον καί ὠφέλιμον ὄχι μόνον «τό λαμβάνειν», ἀλλά καί «τό δίδοναι». Πρέπει τὰ μέλη τῶν οἰκογενειῶν νά ἐκτιμήσουν δεόντως τήν ἀξίαν τῆς ἀλληλεγγύης ὄχι μόνον μεταξύ τῶν μελῶν τῆς ἰδίας οἰκογενείας, ἀλλά καί ἐκτός αὐτῆς.

Προτείνομεν ἐπίσης, ἵνα ὁ ἱερεὺς βο-

θήσῃ καί εἰς τήν πνευματικὴν, ψυχικὴν καί ἄλλην ἐτοιμασίαν τῶν μελλονύμφων, διοργανῶνων καί εἰδικὰς σειρὰς μαθημάτων. Ὡσαύτως, νά μεριμνᾷ διὰ τήν διευθέτησιν τῶν παρανόμων συμβιώσεων, τήν νομικὴν τακτοποίησιν τῶν ἐξωγάμων τέκνων κ.τ.ῶ.

Προτείνομεν, ὡσαύτως, ἵνα ἡ Ἐκκλησία πρωτοστατήσῃ εἰς τήν καθιέρωσιν κοινωνικῆς προνοίας ὑπὲρ τῶν νέων ζευγῶν, διευκολύνουσα τοιοῦτοτρόπως τήν ἔγκαιρον σύναψιν τοῦ γάμου, ἢ ὅποια θά προφυλάξῃ τοὺς νέους ἀπὸ πολλῶν ἄλλων κινδύνων. Προτείνομεν, ἵνα ταυτοχρόνως ἡ Ἐκκλησία ἀναλάβῃ τήν ὑπὲρ τῶν πολυτέκνων σταυροφορίαν διὰ τῆς παντοειδοῦς ὑπὲρ αὐτῶν προνοίας, ὡς καί τήν ἐπέκτασιν, μονιμοποίησιν καί ἔτι μεγαλυτέραν χρησιμοποίησιν τῆς προικοδοτήσεως τῶν κοριτσιῶν ἅμα τῇ γεννήσει των, ἐφ' ὅσον χρόνον θά διατηρῆται παρ' ἡμῖν ὁ θεσμός οὗτος. Τοιοῦτοτρόπως, κάθε ἄπορο κορίτσι, ὅταν ἔλθῃ εἰς ὦραν γάμου, θά δύναται νά ἔξῃ ἐξησφαλισμένην μίαν στοιχειώδη προίκα.

Ἡ Ἐκκλησία συνεχίζουσα τήν ἀρχαίαν αὐτῆς παράδοσιν, προτείνομεν νά ἀναλάβῃ τήν προστασίαν τῶν ὄρφανῶν καί τῶν χηρῶν, μέ τήν προσπάθειαν μάλιστα, ὅπως μὴ ἀποχωρισθοῦν ταῦτα τῆς οἰκογενείας των. Διὰ νά παραμείνῃ δέ ἡ οἰκογένεια ὡς ἔχει, προτείνομεν, ἵνα ἡ Ἐκκλησία διὰ καταλλήλου ὀργανώσεως, ἴσως συνεργαζομένη καί μετὰ τοῦ Ὀργανισμοῦ Χειροτεχνίας, ἐξασφαλίσῃ εἰς τὰς ἀπόρους χήρας κατ' οἶκον ἐργασίαν, ὥστε νά μὴ εἶναι ἀνάγκη αὐταὶ νά ἀπομακρύνωνται ἀπὸ τῶν τέκνων των, διὰ νά ἐξοικονομήσουν τὰ πρὸς τό ζῆν.

7. Έπιλογή, προετοιμασία, καθοδήγηση, παρακολούθηση και έλεγχος τών μελλόντων να αναλάβουν τās εργασίας ταύτας

Έπειδή διά πάσας τās άνωτέρω ειδικότητας δέν υπάρχουν ίσως ούτε καν έκεινοι οί όποιοι θά διδάξουν τούς άλλους περί αύτών, εις όσους κλάδους υπάρχει παντελής έλλειψις ειδικοτήτων, προτεινόμεν, ίνα ή προσπάθεια αύτη άρχίση έκτυλισσομένη περίπου ως έξης: Νά έπιλεγώσιν πρώτον τρεις έως τέσσαρες κληρικοί, οί όποιοι θά άποσταλώσιν εις τό έξωτερικόν δί' ειδικάς σπουδάς. Ούτοι άμα τή έπιστροφή των, όμοϋ μετά των τυχόν ήδη ειδικευμένων, θά προσληφθώσιν εις τήν παρά τή Άποστολική Διακονία οικείαν Διεύθυνσιν, ή όποία θά άσχοληθή μέ τήν έπιμόρφωσιν τών κληρικών.

Είς τήν Σχολήν Έπιμορφώσεως τών Κληρικών θά άρχίσουν, έν συνεχεία, να καλώνται έκ των ήδη κληρικών οί έπιθυμούντες να άκολουθήσουν τοιαύτα μαθήματα, ως επίσης και έκ των ήδη θεολόγων οί έχοντες παρομοίαν έφεσιν.

Οί εις τήν Άποστολικήν Διακονίαν εις τήν Υπηρεσίαν Έπιμορφώσεως εργαζόμενοι, κατά τούς θερινούς μήνας θά περιοδεύουν εις τās ένορίας εκείνας και ιδρύματα, ένθα εφαρμόζεται τό πρόγραμμα τής εργασίας ταύτης, διά να βοηθουν τούς έφημερίους εις τήν εφαρμογήν του προγράμματος. Κατ' έτος δέ θά εξασφαλίζεται δεκαήμερος τουλάχιστον συνέλευσις, κατά τήν όποίαν θά συζητώνται και θά καταβάλλεται προσπάθεια, ίνα έπιλύωνται τά έν τῷ μεταξύ άναφυόμενα όργανωτικά και μορφωτικά προβλήματα.

Γ'

Αί προτεινόμεναι λύσεις διά τόν Μοναχισμόν και τās Μονάς

Έπάνοδος εις τό άρχαίον μοναχικόν ιδεώδες και τά έργα τών Μονών

Διά να έπανιδώμεν τās Μονάς άνθούσας και ύπηρετούσας και τήν Έκκλησίαν και τό σύνολον τής κοινωνίας, πρέπει αύται να έπανέλθουν εις τό άρχαίον μοναχικόν ιδεώδες, τό όποιον, ως είπομεν και άνωτέρω, δέν ήτο άναχωρητικόν αλλά κοινωνικόν. Έντεϋθεν προτεινόμεν, ίνα αι Μοναί γίνουν και πάλιν φροντιστήρια θεολογίας και μελέτης, εργαστήρια άγάπης και φιλανθρωπίας, φυτώρια έκκλησιαστικής καλλιτεχνίας και κέντρα έσωτερικής και έξωτερικής ιεραποστολής. Η λύσις όμως αύτη πρέπει να βασίζεται επί τής μοναχικής άρετής, ήτοι επί τής έθελουσίας, τής έγκρατείας, τής σωφροσύνης και τής εύλαβείας. Μόνον έφ' όσον θά υπάρχουν αι άρεταί αύται, και μόνον τότε θά είναι δυνατόν να έπιτύχωμεν, ώστε αι Μοναί να άποβώσιν ό,τι περιεγράψαμεν άνωτέρω. Διά να έπιτευχθώσι δέ ταύτα, προτεινόμεν, ίνα αι Μοναί γίνουν κοινόβια και οί μοναχοί μή έχωσί τι ίδιον, αλλά χρησιμοποιούν τά πάντα έν κοινοκτημοσύνη και διατελούν υπό ισόβιον ήγούμενον, έκλεγόμενον υπό τής Άδελφότητός των και έγκρινόμενον υπό του οικείου Μητροπολίτου, ό όποιος άφίνων υπό τοιαύτας προϋποθέσεις μεγαλυτέραν έλευθερίαν εις τήν μοναστικήν Άδελφότητα, θά περιορίζεται εις μόνα τά λεγόμενα έπισκοπικά δίκαια, ως καθορίζουσι ταύτα αι κανονικάί ήμών πηγαί, ήτοι τήν έπιτήρησιν τής Μονής, τήν άνάκρισιν τών ψυ-

χικῶν σφαλμάτων τῶν μοναχῶν, τὴν ἀναφορὰν τοῦ ὀνοματός του ἐν ταῖς ἱεραῖς Ἀκολουθίαις καὶ τὴν ἔγκρισιν τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἡγουμένου.

Τὴν συγκεκριμένην ἀποστολὴν ἐκάστης Μονῆς θα τὴν ἐκλέξουν αὐτοὶ οὗτοι οἱ μοναχοί, διότι ἄλλως τό ἔξωθεν ἐπιβαλλόμενον θά εἶναι δι' αὐτούς «ἀγγαρεία» καὶ εἰς τό τέλος θά μείνη γράμμα ἀνεκτέλεστον.

Συγκεκριμένως, Μοναί τινες θά δύνανται νά ἀναλάβουν τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἐκδόσεων τοῦ κειμένου τῆς Καινῆς Διαθήκης, συνεργαζόμεναι ἐν προκειμένῳ μετὰ τῆς Ἀκαδημίας καὶ τῶν Θεολογικῶν μας Σχολῶν. Ἄλλαι τὴν ἔκδοσιν τῶν Πατέρων, συνεργαζόμεναι ἐν προκειμένῳ μετὰ τοῦ σχετικοῦ Πατρολογικοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Θεσσαλονίκης καὶ μετὰ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἔτεροι Μοναί, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, τὴν ἔκδοσιν τῶν λειτουργικῶν βιβλίων. Ἄλλαι τὴν καλλιέργειαν τῆς ἐκκλ. φιλολογίας ἐν γένει ἢ τῆς ἐκκλ. μουσικῆς ἢ τῆς ἐκκλ. τέχνης καὶ ἀρχαιολογίας. Παραλλήλως θά δύνανται ἄλλαι Μοναί νά συντηροῦν καὶ νά διευθύνουν βιοτεχνικάς, ἐπαγγελματικάς, γεωργικάς, γεωπονικάς, οἰκοκυρικάς καὶ ἄλλας Σχολάς. Τέλος, ἄλλαι Μοναί θά δύνανται νά εἶναι ἱεραποστολικά κέντρα ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ἱεραποστολῆς κ.τ.ῶ.

2. Ἡ στρατολογία τῶν μοναχῶν

Τό δυσκολώτερον ἐκ τῶν προβλημάτων εἶναι ἡ στρατολογία τῶν μοναχῶν. Σήμερον ἐν Ἑλλάδι ἔχομεν περίπου 170 ἀνδρικός καὶ 130 γυναικείας Μονάς. Ἐάν ὑποτεθῆ, ὅτι διὰ νά ἐπανδρωθῆ στοιχειωδῶς πῶς μία Μονὴ ἀπαιτοῦνται μετὰ τοῦ ἡγουμένου 10 μοναχοί, τοῦτο σή-

μαίνει ὅτι χρειαζόμεθα 1700 μοναχοὺς καὶ 1300 μοναχάς, ἐνῶ ὑπάρχουν περὶ τοὺς 1250 μοναχοί, οἱ πλεῖστοι τῶν ὀπείων δὲν ἐγκαταβιοῦν εἰς τὰς Μονὰς τῶν καὶ περὶ τὰς 1750 μοναχάς. Ἡ μεγαλύτερα ὁμως δυσκολία ἐγκτεται εἰς τὴν ἐξεύρεσιν τῶν ἡγουμένων. Ἐφ' ὅσον εὔρεθῶν οὗτοι, δὲν εἶναι πολὺ δύσκολον νά εὔρεθῶσι καὶ μοναχοί, διότι ἕκαστος ἐκ τῶν ἡγουμένων εἶναι σχεδόν βέβαιον, ὅτι θά ἔξη περὶ αὐτόν ἕνα μικρόν κύκλον γνωριμιῶν, ἐπὶ τῶν ὀπείων θά ἐξασκῆ μίαν πνευματικὴν ἐπίδρασιν καὶ οἱ ὀποιοὶ θά τὸν ἀκολουθήσουν. Κυρίως, προβλέπομεν, ὅτι οἱ ἀπαιτούμενοι κατάλληλοι διὰ τὰς Ἱεράς Μονάς μοναχοί καὶ μοναχαί θά ἐξευρεθῶσι ἰδίως ὄχι ἐκ τῶν ἤδη ὑπηρετούντων, ἀλλὰ ἐκ νεοπροσερχομένων. Δεδομένου δέ, ὅτι αἱ πλεῖσται τῶν Ἱερῶν Μονῶν εἶναι σήμερον ἰδιόρρυθμοι, θά πρέπη οἱ ἐν αὐταῖς ἐγκαταβιοῦντες μοναχοί νά ἀποσταλῶσιν εἰς ἄλλας. Δηλαδή, εἰς ἐκάστην Μητρόπολιν προτείνομεν, νά ὀρισθῶν μόνον δύο Μοναί ἰδιόρρυθμοι (μία ἀνδρική καὶ μία γυναικεία), εἰς τὰς ὀποίας θά συγκεντρωθῶσιν ὅλοι οἱ μοναχοί ἢ αἱ μοναχαί, οἱ ὀποιοὶ δὲν θά ἤθελαν νά παραμείνουν εἰς τὰς εἰς κοινόβια μετατρεπομένας. Αἱ ἰδιόρρυθμοι αὗται Μοναί προτείνομεν, νά παραμείνουν ὡς τοιαῦται ἐπὶ 15 ἕως 20 ἔτη, κατόπιν δέ νά μετατραπῶσι καὶ αὗται εἰς κοινοβιακάς. Ἐφ' ὅσον δέ οἱ σκοποὶ τῶν Μονῶν θά εἶναι ὑπὸ τῶν ἰδίων τῶν μοναχῶν ἐκ προτέρου καθωρισμένοι, φρονοῦμεν, ὅτι ἡ ἐπ' ἀνδρωσίς των δὲν θά παρουσιάσῃ πολὺ μεγάλας δυσκολίας.

3. Διασφάλισις τῆς περιουσίας τῶν Μονῶν καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κειμηλίων

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον προτείνο-

Ποιμαντικές ἐπισημάνσεις ἀπό τήν παγκόσμια Ὁρθοδοξία.

Ἐνατρέφοντας παιδιά μέ φόβο Θεοῦ (I).

(Ὁ συγγραφέας τῆς σειρᾶς τῶν ἄρθρων, πού ἀκολουθοῦν, ὑπῆρξε πρῶην εὐαγγελικός πάστορας στήν Ἀμερική. Μαζί μέ μερικούς συναδέλφους του καί ἀρκετούς πιστούς, πού τούς ἀκολουθήσαν ἐγκατέλειψαν τούς Εὐαγγελικούς καί, κατά τά προτεσταντικά πρότυπα, ἔπηξαν ξεχωριστή δική τους «Ἐκκλησία». Τό ἐνδιαφέρον εἶναι ὅτι στράφηκαν πρὸς τή συστηματική μελέτη τῶν Ὁρθοδόξων Πατέρων καί δογμάτων, καί τήν Ὁρθόδοξη λατρεία, τήν ὁποία καί ἄρχισαν νά ἀκολουθοῦν πιστά. Ὅσο προχωροῦσε, ὅμως, ὁ καιρός ἐνιωθαν ὅτι ἦταν ἐκκλησιολογικά καί μυστηριακά ξεκρέμαστοι. Ἀνεζήτησαν, λοιπόν, ἐπίμονα ἀπό τή δεκαετία τοῦ '60 καί μετὰ, τήν ἔνταξή τους στήν Καθολική Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Ἡ πορεία τους σκληρή καί ἐπίπονη. Κάποιοι ἀπογοητεύτηκαν καί ἀποχώρησαν. Τέλος ἓνα πλήθος

μεν, ἵνα ὁ Ὁργανισμός Διαχειρίσεως Ἐκκλησιαστικῆς Περιουσίας, ἐντὸς τριετίας, καταρτίσῃ γενικόν ἐκκλησιαστικόν κτηματολόγιον. Τό κτηματολόγιον τοῦτο θά πρέπει νά περιλαμβάνῃ ὄχι μόνον τήν μοναστηριακὴν, ἀλλ' ἅπασαν τήν ἐκκλησιαστικὴν περιουσίαν, τῆς ὁποίας τήν ἐξέλιξιν ἐν τῷ μέλλοντι μέσῳ τῆς οἰκείας Μητροπόλεως θά παρακολουθῆ τό ἰδρυθησόμενον εἰδικόν τμήμα.

Προτείνομεν ἐπίσης, ἵνα ὑπὸ τῆς εἰδικῆς μονίμου Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐνεργηθῆ παρ' ἐκάστη Μονῆ πάραυτα πλήρης ἀπογραφή πάντων τῶν ἐν αὐτῇ ὑπαρχόντων κειμηλίων, ἵνα καταλογηθῶν καί ἀριθμηθῶν, εἰς τρόπον ὥστε νά εἶναι γνωστή ἡ ὑπαρξίς τῶν κειμηλίων. Ἐπίσης προτείνομεν, ἵνα παρ' ἐκάστη Μονῆ ἰδρυθῆ, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ἀρμοδίων δημοσίων ὑπηρεσιῶν, εἰδικόν κειμηλιοφυλάκιον, ἐν τῷ ὁποίῳ θά συγκεντρωθοῦν ὅλα τά πολύτιμα ἀπό ἱστορικῆς καί ἀρχαιολογικῆς ἀξίας κειμήλια.

Παραλλήλως προτείνομεν, ἵνα ἀποδοθῶσιν ἀμέσως εἰς τήν δημοσίαν λατρείαν ἅπαντα τά ἱστορικά μνημεῖα, τά ὁποῖα ἔχουν μέχρι τοῦδε μετατραπῆ εἰς ἀρχαιολογικούς χώρους, ὅπως εἶναι ἡ Ἱ. Μονὴ Δαφνίου, ἡ Ἱ. Μονὴ τῆς Καισαριανῆς κ.τ.ῶ.

Ὡσαύτως, προτείνομεν, νά ἀναληφθῆ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἡ ἐκπαίδευσις μοναχῶν τινῶν ἐν ἐκάστη Μονῆ, ἵνα οὗτοι χρησιμεύουν ὡς ὁδηγοὶ εἰς τοὺς ἐπισκέπτας, ὁδηγοῦντες αὐτούς, κατὰ τρόπον σοβαρόν καί ἐπιστημονικόν, εἰς τά τῆς ἱστορικῆς καί καλλιτεχνικῆς ἀξίας τῆς Μονῆς, τῶν ἀγιογραφιῶν τῆς, τῶν κειμηλίων τῆς κλπ. ὥστε νά παύσῃ τό σημερινόν φαινόμενον, κατὰ τό ὁποῖον οἱ ἐν ταῖς Μοναῖς ἐνδιαιτώμενοι μοναχοὶ δέν εἶναι εἰς θέσιν εἰμῆ γρᾶδεις τινὰς μύθους νά ἐκθέσουν εἰς τοὺς ἐπισκέπτας, περὶ τῶν ὁποίων οὔτε αὐτοὶ γνωρίζουν τί λέγουν, οὔτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.

(Συνεχίζεται)

+ Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερώνυμος

πιστών, περίπου 3000, έγιναν δεκτοί από την 'Ορθόδοξη 'Αρχιεπισκοπή του Πατρι-
αρχείου 'Αντιοχείας στις ΗΠΑ τό 1987. 'Αρκετοί άπ' αυτούς χειροτονήθηκαν κληρικοί. Τό
ταξίδι αυτό περιγράφει ό συγγραφέας μας σε βιβλίό μέ τίτλο: ΚΑΛΩΣ ΗΛΘΑΤΕ ΣΤΟ ΣΠΙ-
ΤΙ ΣΑΣ, πού κυκλοφορεί μεταφρασμένο άπό τίς έκδόσεις 'Ακρίτα. Στή σειρά τών άρθρων,
πού δημοσιεύουμε, πραγματεύεται τό έπίκαιρο θέμα του τίτλου. Μιλά μέ άμεσότητα,
έκθέτοντας τίς προσωπικές του έμπειρίες. Τό παρακάτω είναι τό πρώτο μέρος).

Μιά άπό τίς μεγαλύτερες μάχες, πού έχουμε νά δώσουμε σήμερα στην 'Εκκλησία είναι νά κρατήσουμε τά παι-
διά μας μέσα στην 'Ορθόδοξη Πίστη. Πολύ συχνά δείχνουν τέλεια άδιαφο-
ρία. Μπορούμε νά τούς κεντρίσουμε κάπως τό ένδιαφέρον νά ακολουθή-
σουν τό Χριστό και νά γίνουν 'Ορθό-
δοξοί Χριστιανοί; Πιστεύω ότι μπο-
ρούμε. Θέλει άφιέρωση και σκληρή
δουλειά, αλλά είναι κάτι, πού άξίζει.

Όταν ήμουν όκτώ χρονών, έχασα
τή μητέρα μου, και ό πατέρας μου ξα-
ναπαντρεύτηκε όταν ήμουν δέκα. Κά-
ποιο καλοκαιρινό βράδυ, στά δεκαπέν-
τε μου, καθόμουνα στά σκαλιά του
σπιτιού μας στη Μινεάπολη και θυμό-
μουνα τή μητέρα μου. Μου είχε λείψει
πολύ. Αυτό τό βράδυ άποφάσισα ότι,
άν ήταν νά κάνω κάτι στη ζωή μου, αυ-
τό θά ήταν ένας σωστός γάμος και
μιά οικογένεια. Αυτό έβαλα πάνω άπό
τή μόρφωση, πάνω άπό μιά έπιτυχη-
μένη καριέρα, πάνω άπό μιά κοινωνι-
κή καταξίωση.

Και έγώ και ή σύζυγός μου Μαί-
ριλιν, άπό τά φοιτητικά μας χρόνια
στό Πανεπιστήμιο της Μιννεσότα, πι-
στεύαμε στό Θεό. Ένα βράδυ, κάποιος
καθηγητής είχε δώσει μιά διάλεξη
περί γάμου και οικογένειας. Κάτι άπ'
αυτά, πού είχε, καρφώθηκε στό νοū
μου. Έίχε πει: «Κάποια μέρα θά σταθώ
μπροστά στό βήμα κρίσεως του Χρι-
στοū σαν πατέρας. Έπιθυμία μου εί-
ναι, νά έχω δίπλα μου τή σύζυγο και

τά παιδιά μου και νά πō: Κύριε, ήρ-
θαμε όλοι ένώπιόν Σου. Έδω είναι ή
Μαίρη, έδω είναι ό Στήβ, έδω είναι ό
Τζώνι. Όλοι είμαστε έδω». Έκείνη τή
νύχτα είπα στην προσευχή μου: «Κύ-
ριε, αυτό, πού θά ήθελα είναι, όταν
παντρευτώ και κάνω παιδιά, όλοι μας
νά άξιωθούμε νά εισέλθουμε στη αι-
ώνια βασιλεία Σου χωρίς καμιά άπώ-
λεια».

Ό στόχος μου νά κάνω μιά μεγάλη
οικογένεια, και όλοι μαζί νά εισέλ-
θουμε στη Βασιλεία του Θεού, δέν
κλονίστηκε σ' όλη τή διάρκεια της ζω-
ής μου, άπό τά κολεγιακά μου χρόνια
και εκείνα της ιερατικής σχολής, μέ-
χρι σήμερα, μετά άπό 45 χρόνια έγ-
γαμου βίου. Η Μαίριλιν και έγώ έ-
χουμε κρατήσει τό γάμο μας ζωντανό
και ύγιή και έχουμε προσπαθήσει νά
ζούμε ως γονείς και παππούδες, όπως
θέλει ό Θεός. Θά ήθελα νά έκθέσω πέν-
τε άρχές, πάνω στις όποιες στηρίξαμε
τίς προσπάθειές μας, και μέ τή χάρη
του Θεού έχουμε σε κάποιο βαθμό
έπιτύχει νά χτίσουμε μιά οικογένεια
έν Χριστώ μέσα στην 'Εκκλησία Του.

1. Η οικογένεια έχει τήν προτεραιό- τητα.

Τό πιο σημαντικό πρᾶγμα για μᾶς,
έκτός άπό τή Βασιλεία του Θεού, είναι
ή οικογένειά μας. Για νά δημιουργή-
σουμε 'Ορθόδοξες χριστιανικές οικο-
γένειες, οί σύζυγοί μας και τά παιδιά
μας πρέπει νά έχουν τήν προτεραιότη-

τα, μετά τό Χριστό καί τή Βασιλεία Του. Ἡ σχέση μας μέ τό Θεό ἔρχεται πρώτη, ἡ ἀφιέρωσή μας στήν οικογένεια δεύτερη καί οἱ ἐπαγγελματικές μας ὑποχρεώσεις τρίτες. Ὡς γονεῖς πρέπει νά πάρουμε τή γενναία ἀπόφαση: νά δώσουμε στήν οικογένεια προτεραιότητα, πάνω ἀπό τήν κοινωνική μας ζωή, πάνω ἀπό κάθε τί, πού διεκδικεῖ νά μᾶς φάει ὅλο μας τό χρόνο.

Ἡ σύζυγός μου καί ἐγώ εἶχαμε ἀφιερώσει τή ζωή μας στό Χριστό ἤδη ἀπό τότε πού εἴμασταν στό Πανεπιστήμιο. Κατά τά πρῶτα χρόνια τοῦ γάμου μας ἔκανα διάφορες δουλειές. Σέ κάθε αἰχμή τῆς δουλειᾶς πρόβαλλε τό δίλημμα: οικογένεια ἢ ἐργασία. Θά εὐχόμουν νά μπορούσα νά ἔλεγα ὅτι ἡ νίκη τῆς οικογένειας εἶναι δεδομένη. Δέν εἶναι ὅμως. Πολλοί φίλοι καί γνωστοί, ὅλοι τους Χριστιανοί, ἔχασαν τίς οικογένειές τους διότι ἔβαλαν τήν καριέρα τους πρώτη. Ἦταν ἀπόντες μπαμπάδες καί ἀποῦσες μαμάδες. Οἱ δουλειές τους τούς εἶχαν ἀπορροφήσει.

Τό μεγαλύτερο μέρος τοῦ χρόνου τῆς δουλειᾶς μου καί πρίν, ἀλλά καί ἀπ' ὅταν ἔγινα ἱερέας στήν Ὁρθόδοξη Ἀντιοχειανή Ἀρχιεπισκοπή, εἶμαι ὑποχρεωμένος νά ταξιδεύω. Κάποτε σκέφτηκα: «Γιά... μιά στιγμή! Ὑπάρχει τρόπος νά λύσω τό πρόβλημα. Θά παίρνω μαζί μου τά παιδιά». Καί ἄρχισα νά παίρνω μαζί μου ἀπό ἓνα παιδί σέ κάποια ἀπό τά ταξίδια μου. Σέ ἓνα ταξίδι μου μέ μιά ἀπό τίς κόρες μου νοίκιασα αὐτοκίνητο καί πήγαμε μαζί ἀπό τή Νέα Ὑόρκη στό Χάρρισμπουργκ στήν Πεννσιλβάνια. Νομίζω ὅτι σ' αὐτό τό ταξίδι κάναμε τήν καλύτερή μας συζήτηση ἀπ' ὅσες ἔχουμε κάνει μαζί.

Μιά ἄλλη φορά ἔπρεπε νά ταξιδέψω ὄλη τή νύχτα ἀπό τό Σικάγο στήν Ἀτλάντα. Εἶχα μαζί μου τό γιό μου Γκρέγκ. Ὅταν βγήκαμε στήν ὑπαιθρο καί δέν ὑπῆρχαν τά φῶτα τῆς πόλης, παρατήρησε ὅτι ἔβλεπε τά ἀστέρια πιο λαμπερά ἀπ' ὅσο τά εἶχε δεῖ μέχρι τότε. Ἐκείνη τή νύχτα συζητήσαμε γιά τή Δημιουργία. Σχεδόν ὅλα καί τά ἔξι μου παιδιά, πού πιά εἶναι μεγάλα, μοῦ ἔχουν πεῖ: «Μπαμπά, κάποιες ἀπό τίς καλύτερες στιγμές μου ἦταν αὐτά τά ταξίδια, πού κάναμε μαζί».

Ἄν ἔχετε πολλές ἀσχολίες βρεῖτε τρόπους νά βολέψετε τά πράγματα. Ἐγώ ξεχώριζα χρόνο «ραντεβού» γιά τά παιδιά μου. Ἄν οἱ ἀπασχολήσεις σου σέ ἀπορροφοῦν καί δέν προσπαθήσεις νά ἐλευθερώσεις χρόνο γιά τά παιδιά σου δέν πρόκειται ποτέ νά τά δεῖς. Ἄν κάποιος σου τηλεφωνεῖ καί θέλει νά σέ δεῖ, πές του: «Ξέρεις, ἔχω κάποιο ραντεβού. Μπορῶ νά σέ δῶ αὔριο».

Ἀποφάσισε νά δώσεις προτεραιότητα στήν οικογένεια.
(Ἀκολουθεῖ τό δεύτερο μέρος).

π. Πέτρος Gillquist

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Δεκαπενθήμερο Δελτίο

Ἐκκλησιαστικῆς Ἐνημέρωσης

Κωδικός 2360

Ἰδιοκτῆτης-Ἐκδότης

ὁ Μητροπολίτης

Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος

ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ

Διεύθυνση

19011 Αὐλών Ἀττικῆς

Τυπογραφεῖο Κωνσταντίνου Σανιδᾶ

Ἰωαννίνων 6, Μοσχάτο

ISSN 1790-482X